AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de
افغان جرمن آنلاین

مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهندوی آصف بهاند
۲۰۲۳/۰۷/۱۶

محمدانور وفا سمندر

د میني، رڼا او غږ استازی

پنځمه برخه

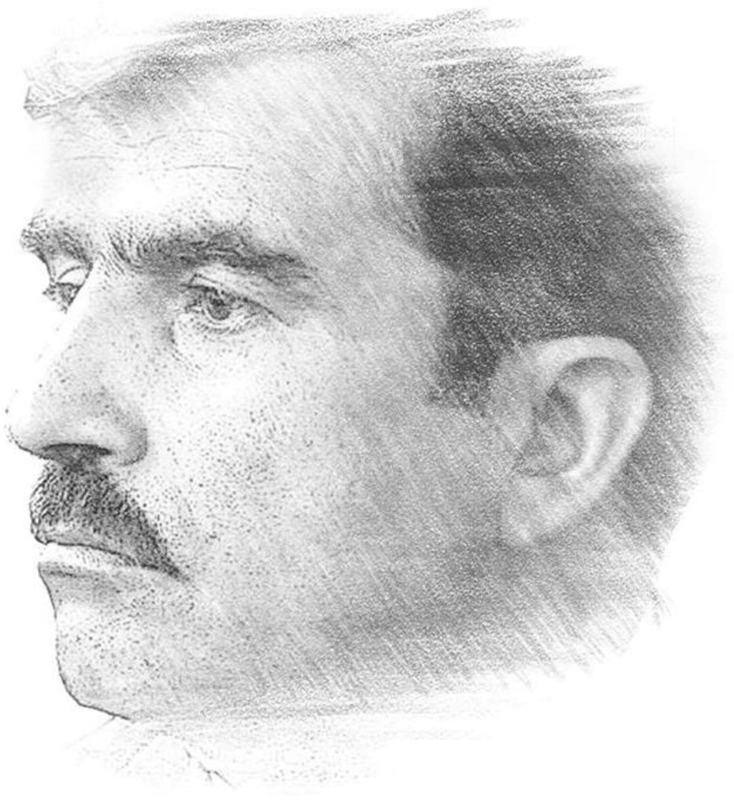

د نړۍ تر ټولو قیمتي او د قدر وړ ډالۍ:

د وفا سمندر په هر پوست، هره خبره، هره جمله او هر توري کې وفا، رڼا، غږ، هیلي او د ژوند ځپې د یوې ډالۍ په توګه مخاطبینو ته وړاندې کېږي.؛ په هغې تولنه کې چې ځوځلوبښت کاله تاوتریخوالي حکومت کړی وي، وهل وژل، ویني تویول او دې ته ورته شیان عادي او منل شوې خبرې ګرځول شوې وي؛ د وفا سمندر پاسنی ډالۍ به د نړۍ تر ټولو قیمتي او د قدر وړ ډالۍ نه وي؟

آصف بهاند

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولـئ

وفاسمندر هرڅه ځانته لیکي او لوستونکي مخاطب یې ځان دي، دی هېڅوک نه ردوي او قضاوت هم نه پرې کوي، د بل ردول ښه نه ګڼي.

مخکې هم یادونه وشوه چې ارزو عظیمي «د غږ نقاس» د وفا سمندر پر ژوند، افکارو، اثارو او د استدلال پر څرنوکالي باندې لیکلی دی، د کتاب په پای کې اغلې ارزو یو نوی او مهم نوښت هم کړی دی او له وفا سمندر سره یې یوه مرکه کړې ده. دا مرکه د ۱۴۰۲ ل کال د وري په اتلسمه (۱۸مه) په « 8 صبح» کې

هم خپره شوې ده. دلته به د مرکې ځینې برخې راواخلم، د مرکې دا پوښتنې او ځوابونه به له یوې خوا د ځینو لوستونکو په ذهن کې راپیدا شوو پوښتنو ته ښه ځوابونه وي او له بلې خوا به په لنډ ډول د انور وفا سمندر د طرز تفکر پېژندنې څرک هم په کې وموندل شي:«

ارزو: وفا صاحب! خبرې دې سپینې مرغلرې دي، ستا خبرو سره د سړي زړه اشنا ښکاري؛ خو ذهن نه وربانديږي پوهېږي. ته دا منې؟

وفا سمندر: ذهن!!! لا تېر کال ما د (بل بدلولو دوزخ) پسې د (ځان موندلو برزخ) ۴۸ ګامونه ولیکل او هلته دا زما دعوه وه، چې د هر وګړي ذهن یو کمپیوټر دی، یوازې په دومره توپیر سره، چې د ځنو کمپیوټرونو حافظه زیاته د ځنو کمه، ځنې یې زیاتې وړتیاوې لري او ځنې بیا لږې وړتیاوې لري. خو ټول ذهنونه، پر انسان سپاره کمپیوټرونه دي...

ارزو: که سړی وغواړي ستا ټولې لیکنې په دوه درې کلمو واړوي، نو یوازې «غږ، رڼا او مینه» پاتې کېږي. غږ، رڼا او مینه زړه ته اشنا دي، د زړه خوښېږي، خو بیا هم څوک ښایي ستا په مقصد پوه نشي...تاسو په دې کلمو کې څه لیدلي؟

وفا سمندر: زه د غږ او رڼا د مکتب شاګرد یم. په دغو دوه درې کلمو کې ټوله انرژي را ټوله ده. زما لپاره تر الهي غږ او رڼا بل نېږدې او حاضر حقیقت نشته...وبربرم زما خبرې بل ډول تعبیر نشي! ښه ته یوه سپېڅلي پېغله یې، کټ مټ لکه خپله پېغله لور مې داسې یې، نو له تا یې نه پټوم، مور تاسو هر یو، خدای غواړو. د هر ژوندي سرنوشت خدای ته ورتګ دی. نو هغه باید پیدا کړو. هغه باید ولټو. هغه ته باید ځان ورسو. خو خدای په لور نه د سرک لاره ورغلې، نه الوتکه ورتللی شي، نه سپوږمکۍ او نه څوک د پخوا په شان د اوښ یا آس یا فیل په سپرلۍ، د هغه سپېڅلي ټاټوبي ته ځان رسولی شي.

آرزو: دا خو ما اورېدلي او لوستي دي؛ خو تاسو څرنګه غږ او رڼا یادوئ؟

وفا سمندر: ما ووېل، چې زه د کلمې یا غږ او رڼا د مکتب شاګرد یم. زه یو لاروی یم. ما ځان خدای ته سپارلی او پرته له خدایه، هېڅ شی راته حقیقي نه برېښي. دا دنیا ماته د خدایي غږ او رڼا څېره- ښه ده وواېم څېرې- ښکاري. که خدایي عاشقانه نعره نه وي، دنیا یوه شبېه هم نشي پاتې کېدای. او دا راته زړه وایي. خدایي غږ را اوري، دغسې یې د الهي نور وړانګې پر هستۍ او نیستۍ را خورې دي؛ نو ماته د غږ او رڼا له تجربې زیاته حقیقي پوهه بله په نظر نه راځي...بیا وایم چې زه د کلام شاګرد یم. د هېڅ شي دعوا نلرم او نه مې په وس ده...

ارزو: دې خبرو دې په چرتونو لاهو کړم...ښه اوس د عشق یو څه ووایئ...زموږ په کلتور او خوی او عادت کې خو عشق د دوه ناآشنا ځوانانو شدیده عاطفي رابطه بلل کېږي. تا ته عشق څه ښکاري...دا ځکه وایم، چې ته خو زما د پلار پر ځای یې، خو بیا هم په دې عمر د عشق چیغې وهې...دا ولې؟

وفا سمندر: عشق: اروزجانې! عشق نه ده د وېلو ... زما شعرونه یا د چا کلام په یاد نه پاتې کېږي، خو د رحمان بابا دا یو په زړه را شین دی، او دومره مې وېلی اوس یې تاته هم وایم:

«دا دنیـا ده خـدای له عشق پیـدا کړې
د جملــه و مخلوقـــــاتو پلار دی دا»

تېرو کلونو کې ما ډېر ولیکل او نور ځان سره موافق شوی وم، چې د حقیقت ورکه مرغلره یوازې په ډېرو لیکلو نه موندل کېږي؛ نو باید څه مهال څه ونه لیکم؛ خو چې په خپل چاپېریال، خپلو خلکو، خپلو خویندو ورونو، مشرانو او کشرانو په ژوند مې نظر وځغلاوه، نو یو مخ راته د مینې لوړه را تر نظره کېدله. ما ومنله، چې خلک مې، مشران

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

او همزولي مې، سخت د مينې ترې دي. نو بايد مينه وشي. او تاسو به دا را سره منئ، چې انساني محدوديتونه، دا فرصت نه راکوي، چې يوه يوه ته خور شي، ورور شي، اولاد شي، پلار شي... او د ژوند او سرنوشت ښکاره او پټ زخمونه او دردونه يې ورته تکور کړي؛ نو بيا مې د ليکني لاره ونيوه او (ميني کولو جنت) باغ مې د خپل زړه په سپين اور را پوخ او دغې مينې ته ترې نفوسي تولنې ته وړاندې کړ.

د مينې په اړه فقط دوه حقيقتونه يو ځل بيا افشا کوم:

يو: مينه فقط په کولو تر لاسه کېږي،

دوه: مينه تر ټول برتر الهي قانون دی. او د انسان ذات- ارواړ- شته، ځکه چې خدای تعالی ورسره مينه کوي.

آرزو: له دومره ډېرې ليکوالۍ ستا لوی مقصد او مرام څه دی؟

وفا سمندر: په دې هڅه او تلاش کې يم، چې متن، نثر، کلمې دومره سپېڅلې، خالصې او سوچه شي، چې پرته له الهي عشق او سپېڅلې موسيقۍ بل هېڅ څه په کې پاتې نشي.»

اغلې ارزو د مرکې په پای کې د «وروستی يادښت» ترسرليک لاندې د وفا سمندر د ژوند، اثارو او افکارو تر مطالعې وروسته خپل نظر په لنډ ډول داسې ليکلی دی:

«د وفا سمندر په اړه له دومره مطالعې او دغې ليکنې سره بيا هم نه يم پوهېدلی، چې وفا سمندر څوک دی؟ څه وايي؟ څه غواړي؟ زه له وفا سمندر سره ډېره ناسته يم، هغه زما لپاره معنوي پلار دی، باور وکړئ، چې دومره مې هغه د هغه له خبرو او مجلسه موندلی، هغومره مې د هغه د اثارو په لوستلو نه دی موندلی. زه بيا بيا د هغه اثارو مطالعې ته ناسته يم. خو هغه تل له خپلې ليکلې پنځونې يو قد لوړ ودرېږي.

ځکه نو ښايي تاسو يوه ـ يوه ته هم غوره وي، چې وفا سمندر، فقط دغه شبېه ومومئ، دغه شبېه يې وغږوئ. او دغه شبېه هغه ومومئ، چې څوک دی؟ ولې دی؟ او څه خزانه يې له ځان سره راوړي؟ ځکه نو زما لپاره سخت بربېښي، چې وفا سمندر تعريف شي. او دغه تعريف په يوه ادبي حقيقت بدل او نورو نسلونو ته پاتې شي. هغه شبېه په شبېه نوی رنګ راوړي. او دا يې «ځان» دی.

ښايي يوه لاره دا وي، چې دی کشف ته موږ هر يو خپله متې را ونغاړو.» (د غرنقاش، ۱۶۴ ـ ۱۶۵ مخونه)

نوربيا

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رااليږلو مخکې په ځير و لولئ